

Антон Павлович Чехов

Симуланти

Генералшата Марфа Петровна Печонкина или, както я наричат селяните, Печончиха, която вече десет години практикува в областта на хомеопатията, в един от майските вторници приема в кабинета си болни. На масата пред нея е хомеопатичната аптечка, лечебникът и сметките от хомеопатичната аптека. На стената в златни рамки под стъкло висят писмата на някакъв петербургски хомеопат, по мнението на Марфа Петровна твърде знаменит и дори велик, виси и портретът на отец Аристарх, комуто генералшата дължи своето спасение: отричането от зловерната алопатия и знанието на истината. В приемната седят и чакат пациенти, повечето селяни. Всички те, освен двама-трима, са боси, тъй като генералшата заповядва да оставят вонещите си обувки навън. Марфа Петровна е приела вече десет души и извиква единадесетия:

– Гаврила Грузд!

Вратата се отваря и вместо Гаврила Грузд в кабинета влиза Замухришин, генералшин съсед, помещик от обеднелите, мъничко старче с кисели очички и с дворянска фуражка под мишницата. Той туря бастуна си в ъгъла, приближава се до генералшата и мълчаливо пада пред нея на едно коляно.

– Какво правите! Какво правите, Кузма Кузмич! – ужасява се генералшата, цяла пламнала. – За бога!

– Докато съм жив, няма да стана! – казва Замухришин, като се притиска към ръчицата ѝ. – Нека всички видят моето коленопреклонение, ангел-пазителю наш, благодетелнице на рода човечески! Нека! Благодетелната фея, която ми дарува живота, която ми посочи истинския път и просвети мъдруването мое скептическо, пред нея съм съгласен да стоя не само на колене, но и в огъня, изцерителко наша чудесна, майко на сираците и вдовиците! Оздравях! Възкръснах, вълшебнице!

– Аз... аз много се радвам... – мърмори генералшата, като се зачервява от удоволствие. – Това е така приятно да се слуша... Седнете, моля ви се! А вие миналия вторник бяхте така тежко болен!

– Да, колко болен бях! Страх ме е и да си спомня! – казва Замухришин, като сяда. – Из всичките ми части и органи имаше ревматизъм. Осем години ме мъчи, място не си намирах... Ни денем, ни нощем, благодетелнице моя! Лекувах се и при доктори, и при професори в Казан ходих, и с минерални тини разни се лекувах, и вода пих, и какво ли още не опитах! Състоянието си пропилах, майчице-хубавице. Тези доктори освен вреда нищо друго не ми донесоха. Те вкараха болестта във вътрешността ми. За вкарване я вкараха, а да я изгонят – тяхната наука не достигна... Само парите обичат да вземат, разбойниците, а пък относно

ползата на човечеството, какво ги е грижа. Предпише ти някаква си хиромантия, а ти пий. Душегубци, с една дума. Ако да не бяхте вие, ангеле наш, сега да съм в гроба! Отивам си от вас онзи вторник, гледам зрънцата, дето ми дадохте тогава, и си мисля: „Каква полза от тях? Къде ще могат да излекуват тези едва видими песъчинки моята грамадна застаряла болест?“ Мисля си така аз невярващият и се усмихвам, а щом взех зрънцето – моментално! Сякаш не съм бил болен, изведнъж изчезна. Жената ме гледа с изпулени очи и не вярва: „Ама ти ли си това, Коля?“ – „Аз, казвам.“ И паднахме ние с нея пред иконата на колене, и почнахме да се молим за ангела наш: „Прати й, господи, всичко, което ние само чувствуваме!“

Замухришин изтрива с ръкав очите си, става от стола и показва намерение да падне отново на едно коляно, но генералшата го спира и го туря на стола.

– Не на мене благодарете! – казва тя, цялата зачервена от вълнение и като гледа възторжено портрета на отец Аристарх. – Не на мене! Аз тук съм само послушно оръдие... Наистина чудеса! Застарял осемгодишен ревматизъм от едно зрънце скрофулозо!

– Три зрънца бяхте така добра да ми дадете. Едното от тях взех на обед – и моментално! Другото вечерта, а третото на другия ден – и оттогава вече нищо. Никъде не ме е боднало! А пък бях се приготвил вече да умирам, на сина си в Москва писах да си дойде! Мъдрост ви е дал на вас господ, изцерителко! Ето ме сега си ходя и сякаш съм в рая... Миналия вторник, когато дойдох при вас, куцах, а сега и зайци мога да гоня... И сто години мога да живея. Но една е бедата само – немотията ни. И здрав да си, за какво ти е здраве, като няма с какво да живееш? Нужда, по-лоша от болестта, ни съсипа... Да вземем например ей такава една работа... Сега е време да се сее овес, а как да го посееш, като няма семе? Ще купиш, а пари... знае се какви пари имаме ние...

– Аз ще ви дам овес, Кузма Кузмич... Седнете, седнете! Вие така ме зарадвахте, такова удоволствие ми направихте, че не вие, а аз трябва да ви благодаря!

– Радост наша сте вие! Толкова добра душа да създаде господ! Радвайте се, майчице, като гледате добрите си дела. А пък ние, грешните, няма и на какво да се порадваме... Ние сме хора дребни, малодушни, безполезни... нищожества... Само дето се наричаме дворяни, а в материален смисъл сме си същински селяни, дори и по-лошо... живеем в каменни къщи, а излиза само мираж, защото – покривът тече... Няма дъски с какво да си купим.

– Аз ще ви дам дъски, Кузма Кузмич.

Замухришин изпросва още крава, препоръчително писмо за дъщеря си, която смята да прати в институт и... трогнат от щедростта на генералшата, от наплив на чувства хълца, изкривява уста и бърка в джоба за кърпичката си... Генералшата вижда как заедно с кърпичката от джоба му излиза някаква червена книжка и безшумно пада на пода.

– Во веки веков няма да забравя... – бърбори той. – И на децата си ще поръчам да помнят, и на внуците си... от род в род... Ето, деца, онази, която ме спаси от гроба, която...

Като изпрати своя пациент, генералшата една минута с очи, пълни със сълзи, гледа отец Аристарх, после с ласкаещ, благоговеещ взор оглежда аптечката, книгите по лекуване, сметките, креслото, в което токущо седя човекът, кого го тя бе спасила от смърт, и погледът ѝ пада върху изпуснатата от пациента хартийка. Генералшата подига хартийката, разгъва я, вижда в нея три зрънца, същите онези зрънца, които миналия вторник тя даде на Замухришин.

– Това са същите... – недоумява тя. – Дори хартийката е същата... Той не я и разтворил дори! Но какво е вземал в такъв случай? Странно... Няма да седне да ме лъже...

И в душата на генералшата, за пръв път през нейната десетгодишна практика, се поражда съмнение... Тя извиква следващите болни и като говори с тях за болестите им, забелязва онова, което преди по незабележим начин се е промъквало покрай нейните уши. Болните, всички до един, сякаш са се наговорили, отначало я славословят за чудното изцеляване, възхищават се от нейната медицинска мъдрост, ругаят докторите алопати, а после, когато тя се зачерви от вълнение, пристъпват към излагане на своите нужди. Един иска земица за оран, друг дръвца, трети позволение да ходи на лов в нейните гори и т. н. Тя гледа широката благодушна физиономия на отец Аристарх, който ѝ е открил истината и новата истина почва да смуче душата ѝ. Истина нехубава, тежка...

Лукав е човекът!

1885

КРАЙ

© Христо Радевски, превод от руски

Антон Павлович Чехов
, 1885

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране: Тони

Антон П. Чехов, Разкази 1880–1886, Народна култура 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1993>]